

גם באמצעות „צילומי בין-רגע" ניתן

להגיע לחוויה אסתטית בלתי אמצעית

העדרשה העירומה

צילום בפולארואיד, זהו כמו ללדת בלי הריון.

אולי מלידות כאלה לא מגיחים תמיד הולדים המושלמים ביותר בעולם, אבל יש בהם כדי לענות על צורך אנושי בסיסי אחד, ששום מעשה יצירה אינו יכול להעיד ניק: תחושת הסיפוק המיידית.

המצלמה-ללא-תשליל מספקת את המוצר המוגמר תוך שתי דקות. חסידי אמנות הצילום השמרנית ישללו אותה כצעצוע מי-כאני. לכאורה, מתבטא בה כל מעשה היצירה בלחיצה קצרה על קפיץ. את כל השאר יעשה המנגנון האוטומטי, המיי-כאני והכימי. כמו מכונת-כביסה.

אין בה ההתעסקות היוצרת בהתאמת האור, בתעלולי עדשה ובשליטה על הפרי-תות. לעומת זאת, היא מאפשרת ליוצרי-רים אמיתיים להשתחרר מהתלות במכשיר ולהתרכז אך ורק באובייקט. לא הר-„אין" חשוב בה, אלא ה„מה". 19 אמנים ישראלים וזרים ממחישים זאת בתערוכת צילומי פולארואיד הנערכת בגלריה הלבנה בתל-אביב. המסר האמנותי שהם מבקשים להעביר לצופה מצוי כולו בעיצוב האובייקטים המצולמים ולא במידת שלי-טתם בטכניקת המצלמות או מעבדות העי-לום. ומי שרוצה יכול לראות בכך אמנות „טהורה" יותר.

החשיפה החד-פעמית לשבריר של שנייה בפני מצלמת הפולארואיד, מנציחה רגע מסוים, שאי אפשר לחזור עליו או לשפ-רו במעבדה. מודעות לעובדת-יסוד זו ולצורך להתרכז רק בבניין הקומפוזיציה המצולמת, מוליכה אין סוף אפשרויות.

דויד („טארטה") טרסקובר, הציב עש-רות צילומי פולארואיד על קיר בסטודיו שלו, באמצעותם תיעד את כל מי שנכנס אליו לסטודיו. פרייקס אחר שלו: סירדת צילומי אנשים, בהם טיפוסים ידועים ומפורסמים, המרכיבים משקפיים שצב-עים בלבן. התוצאה הסופית המשעשעת היא, שהצופה נאלץ להתייחס לשאר חלקי הר-פנים המגולים בצילומים, מוצא עצמו מת-בונן בעיקר בשפתיים כחומר לזיהוי האדם. מיכאל רורברגר חילק משקפיים שמש-לים מלסטיק לקבוצת בדואים בנגב ולק-בוצות אנשים בעיר. צירוף קבצי הצילוי-מים מדגיש את הניגוד שבין בהירות המידבר לכהות העיר.

אבי גנור, שלמד צילום בקליפורניה וניו-יורק ומלמד בבצלאל, מציג עבודה המבוססת על מיבנה הפוסטר של התערו-כה, בו יוצרות האותיות המרכיבות את המודעה מעין ריבועים קטנים — ויצר מיבנה דומה ממיניאטורות מצולמות.

אלם בעד שאלה ניסו לנצל אפקטים של צירופי צילומים, מתרכזים רוב הצלמים האחרים בתערוכה בקומפוזיציות הנקלטות בתוך צילום בודד אחד. מקס ולדמן האמ-ריקאי, מגדולי צלמי התיאטרון והבאלט בעולם, מציג צילום בודד המוצב בקצהו העליון של עמוד באולם הגלריה, ליד התיקרה. בתצלום נראה רקדן המרחף ב-אוויר בקצהו העליון של הצילום. מיקומו של הצילום במקום כה גבוה מעניק תחו-שה שתנועתו של הרקדן נמשכת כלפי מע-לה כאילו מעצמה.

היחס האינטימי שבין האובייקטים לבין עדשת הפולארואיד, בולט במיוחד בצילומי-העירום המוצגים בתערוכה. משום מה נוצר רושם כי הנכונות והפתיחות ל-חשיפה גדולה יותר מול עדשה זו.

אבי קליאן, ישראלי שישב שנים רבות בלונדון, למד בבית-הספר הגבוה לצילום בבירמינגהאם ועבד כצלם חופשי בצילומי אופנה ועירום, ואף צילם עבור הפלייבוי,

„פיגוי בעירום" של קליאן, פלאסטיות נטולת אירוטיקה

„חופשה בכפר" של גדי דגון, כניסה אל מאגאזין מצולם

המיקי-מאוסיות של אבי קליאן, כל העולם מטיכה

של דמויות דמיוניות למחצה, המבויימות בוירוטואוזיות של במאי תיאטרון. התחור-שה המתקבלת דומה לזו של ראיית מחזה תיאטרון שהדגש בו על החלק הצורני, ואולי יותר מכל, מעידה על הפתיחות לחשיפה בפני מצלמת הפולארואיד יצירתם המשותפת של ויטלי כומר ואלכסנדר מלמד פרידה מרוסיה. השניים, אמנים בינלאו-מיים העובדים יחד מזה 15 שנה, עלו לפני שנה לארץ. כשהתבקשו לתרום את חלקם לתערוכה, שלחו מארצות-הברית, שם הם נמצאים במסע תערוכות, צילום של שניהם בעירום, בצבעי אדום ושחור, כשהם רוכ-נים לעבר שולחן מכוסה במפה עשירה קפלים, כשהם אוחזים במעין אחיזת-צבת איקונין המסמל את עברם.

גדי דגון, שהתמחה דווקא בצילום ספורט, ניצל גם הוא דוגמניות-עירום לשם עיצוב קומפוזיציות משרות אווירה. בסך הכל זוהי תערוכה שיש בה לתרום להערכת יתר של אמנות הצילום, שהיא אולי המקופחת שבין האמנויות. הגלריה הלבנה, ששמה לה למטרה לטפח את אמ-נות הצילום, מבצעת למעשה פעולה חיי-גולית חשובה, בכך שהרגילה את הקהל לקבל ולהתייחס לגלריה של צילום. היא הוקמה ביוזמתו של ספי קריית, אדריכל במיקצועו וצלם חובב, שביקש למלא חלל בעולם האמנות הישראלי.

בארץ נטו להתייחס לצילום כאמנות שיי-מושית בלבד. באותה עת הקדישו מרבית המוזיאונים בעולם אולמות רבים לתערו-כות-צילום דרך קבע. מוזיאונים לצילום הוקמו חדשות לבקרים. הדבר נעשה אומי-גם לא במעט בדחיפתם של יצרני המצ-למות הגדולים. בעיקר היפאנים, אבל התור-עלת המיסחרית, שביקשו אלה להפיק מ-הפצת תודעת הצילום כביטוי אמנותי ולא דווקא כתחביב, תרמה רבות לשיגשוגה של אמנות זו.

בתערוכה 19 צלמים פלוס פולארואיד, יכול הצופה להפוך מייד חלק מחתערוכה. בגוסף לעובדה שהוא חש עצמו בין הצי-לומים כאילו הוא נמצא בתוך מאגאזין מצולם, הוא יכול לצרף את דיוקנו לאוסף המוצגים. צלמי התערוכה מנציחים בתוי-רגות את המבקרים במצלמת פולארואיד. הצילומים מודבקים על גבי פוסטר מייר-חד. כך הופכת תערוכה סטטית למעין הפנינג משותף של היוצרים והמבקרים.